

Revisionsrapport

Granskning av anställdas bisysslor Falkenbergs kommun

*Lars Edgren,
Sofia Blixtberg*

December 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Revisionsfråga och kontrollmål.....	2
2.2.	Metod och avgränsning	2
3.	Bisysslor	4
4.	Granskningsiakttagelser	5
4.1.	Ändamålsenliga och förankrade riktlinjer	5
4.1.1.	Bedömning.....	5
4.2.	Bisysslor hos kommunens anställda	5
4.2.1.	Bedömning.....	6
4.3.	Köp av varor och tjänster	6
4.3.1.	Bedömning.....	7
5.	Revisionell bedömning.....	8

1. *Sammanfattning*

De förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att granska anställdas bisysslor.

Granskningen tar sin utgångspunkt i de regler om anställdas bisysslor som finns i lagen om offentlig anställning (LOA) samt de allmänna bestämmelser (AB) som finns inom kollektivavtalsområdet.

Granskningen ska besvara revisionsfrågan:

- Har kommunen ändamålsenliga system och rutiner för att följa upp anställdas bisysslor.

Efter genomförd granskning är vår revisionella bedömning att kommunen inte har ändamålsenliga system och rutiner för att följa upp anställdas bisysslor.

Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

- Vid granskningstidpunkten pågick det ett arbete med att ta fram kommungemensamma riktlinjer kring bisysslor.
- Det fanns vid granskningstidpunkten ingen kommungemensam rutin för hur information kring bisysslor ska förmedlas till de anställda.
- De anställda i kommunen har i många fall endast en begränsad kunskap om de regler avseende bisysslor som återfinns i LOA samt AB alternativt den egna förvaltningens riktlinjer.

2. Inledning

Regler om offentliganställdas bisysslor finns i allmänna bestämmelser (AB) och Lagen om offentlig anställning (LOA). I regelverken framgår det att arbetsgivaren kan förbjuda arbetstagaren att utöva en bisyssla om denna kan anses vara ett hinder för arbetsuppgifterna, kan påverka arbetstagarens handläggning av ärendet eller konkurrerar med arbetsgivarens verksamhet.

Som grundprincip gäller att bisyssla är tillåten. Kommunens medarbetare får dock inte utöva bisyssla som är förtroendeskadlig, arbetshindrande eller konkurrerande.

Medarbetare ska enligt regelverket på begäran anmäla bisyssla och lämna uppgifter som arbetsgivaren anser behövs för bedömning av bisysslan. Uppgiftsskyldigheten omfattar alla slags bisysslor.

2.1. Revisionsfråga och kontrollmål

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunen ändamålsenliga system och rutiner för att följa upp anställdas bisysslor?

För att kunna besvara den övergripande revisionsfrågan har följande kontrollmål utarbetats:

- Regelverk för bisysslor finns
- Regelverken för anställdas bisysslor efterlevs

2.2. Metod och avgränsning

Granskningen genomförs genom att en förfrågan görs hos Bolagsverket om anställda som är registrerade i kommunens personalregister, finns registrerade som funktionärer i företag enligt handels- och föreningsregistret och/eller aktiebolagsregistret. Förfrågan görs hos kommunens förvaltningschefer om deras kännedom om bisysslor bland de anställda. Uppgifter från Bolagsverkets register analyseras mot kommunens leverantörsregister och vid behov leverantörsreskontra.

Information om granskningen lämnas till kommunens personombud. Bedömning görs mot de regler om bisysslor som finns i Allmänna bestämmelser (AB) och Lagen om offentlig anställning (LOA) samt kommunens egna riktlinjer om anställdas bisysslor.

Projektet avgränsas till att följa upp de anställda inom kommunen som har ett engagemang i företag eller organisationer som är registrerade i Bolagsverkets handels- och föreningsregister samt aktiebolagsregister.

Ett avgränsat urval av intervjuer görs utifrån förfrågning hos ansvariga inom kommunen.

Inom ramen för granskningen har intervjuer genomförts med miljö- och hälsoskyddschefen, socialchefen, personalchefen, samt chefen för kultur- och fritidsförvaltningen. Vi har även haft kontakt med kommunchefen, verksamhetschefen för kost- & städ samt chefen för barn- och utbildningsförvaltningen.

Rapporten har sakgranskats av de intervjuade.

3. Bisysslor

I Lagen om Offentlig Anställning (LOA) återfinns regler kring anställdas bisysslor. Under rubriken *Bisysslor* återfinns följande paragrafer:

7 § En arbetstagare får inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.

7 a § Arbetsgivaren skall på lämpligt sätt informera arbetstagarna om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten enligt 7 §. Lag (2001:1016).

7 b § En arbetstagare skall på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma arbetstagarens bisysslor. Lag (2001:1016).

7 c § En arbetsgivare skall besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § skall upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Beslutet skall vara skriftligt och innehålla en motivering. Lag (2001:1016).

Arbetsgivar- och arbetstagarparterna har på det primär- och landstingskommunala området träffat ett centralt kollektivavtal (AB). I detta avtal finns det regler om anställdas bisysslor som främst berör de arbetshindrande och konkurrerande bisysslorna.

Arbetsgivaren får således förbjuda en bisyssla om arbetsgivaren finner att bisysslan är:

- Förtroendeskadlig (LOA § 7)
- Arbetshindrande (AB § 8)
- Konkurrerande (AB § 8)

4. Granskningsiakttagelser

4.1. Ändamålsenliga och förankrade riktlinjer

Vid granskningstidpunkten pågick det ett arbete med att ta fram kommungemensamma riktlinjer kring bisysslor. Inom Stadbyggnadskontoret, Kost- och städservice, Miljö- & Hälsoskydd samt Individ och Familjeomsorgen har förvaltningsspecifika riktlinjer eller personalinformation kring bisysslor utarbetats. Övriga verksamheter saknade vid granskningstidpunkten riktlinjer för bisyssla.

Enligt intervjusvaren har information kring bisysslor förmedlats på arbetsplatsträffar inom några verksamheter. Frågan om bisyssla tas, enligt intervjusvaren, ibland upp vid nyanställning samt medarbetarsamtal. Dock fanns det vid intervjutillfället ingen kommungemensam rutin för hur information kring bisysslor ska förmedlas till de anställda. Enligt flertalet av de intervjuade har medarbetarna i den egna förvaltningen en begränsad kunskap kring de regler avseende bisysslor som återfinns i LOA samt AB alternativt den egna förvaltningens riktlinjer.

4.1.1. Bedömning

Det pågående arbetet med att ta fram kommungemensamma riktlinjer kring bisysslor bedömer vi som positivt. Det är dock viktigt att de nya riktlinjerna förankras i samtliga verksamheter.

Vi rekommenderar att frågan om eventuell bisyssla aktualiseras vid nyanställning samt medarbetarsamtal. Genom att frågan alltid tas upp vid nyanställning och medarbetarsamtal säkerställs det att alla medarbetare får kännedom om kommunens riktlinjer kring bisysslor. Frågan om eventuell bisyssla kan med fördel inkluderas i de mallar/checklistor som används vid nyanställning samt medarbetarsamtal.

4.2. Bisysslor hos kommunens anställda

För att få en uppfattning om omfattningen av de anställdas bisysslor har en fil, med uppgifter om hel- och deltidsanställda personer inom Falkenbergs kommun, översänts till Bolagsverket för sökning i deras register. Syftet med denna sökning var att ta fram uppgifter om anställdas bisysslor i form av engagemang i företag eller alternativt föreningar.

Grundfilen till Bolagsverket innehöll uppgifter om 3124 hel- och deltidsanställda i Falkenbergs kommun. I grundfilen förekom vissa personer flera gånger på grund av uppdrag i fler än en förvaltning eller på grund av olika anställningsformer.

Den förteckning som erhöles från Bolagsverket innehöll 453 träffar där anställda i Falkenbergs kommun har engagemang i företag eller föreningar. En person kan i vissa fall ha funktioner i flera företag. Även enskilda företag eller föreningar kan förekomma flera gånger då olika personer har engagemang i samma företag. Efter eliminering av engagemang i bostadsrättsföreningar återstod 423 träffar.

Bolagsverkets träffar har sedan sammanförts med uppgifter om hel- och deltidsanställda personer i Falkenbergs kommun uppdelat per förvaltning. Vid sammanföringen av dessa uppgifter blev det 489 träffar. Anledningen till att antalet träffar är högre i den sammanförda filen än i filen som erhöles från bolagsverket är att personer med fler än en anställningsform förekommer flera gånger och att vissa personer har fler än ett engagemang.

Engagemang i bostadsrättsföreningar eliminerades återigen i den sammanförda filen, och det återstod sammanlagt 456 träffar. I tabellen nedan visas träffarna fördelade på respektive förvaltning.

Vi vill poängtera att nedanstående sammanställning enbart syftar till att ge en översiktlig bild av de anställdas engagemang i företag och föreningar. Underlaget är tänkt att fungera som en utgångspunkt i det fortsatta arbetet inom respektive förvaltning. Vi vill uppmärksamma läsaren på att även godkända bisysslor återfinns i tabellen.

I Tabell 1 redovisas antalet hel-och deltidsanställda personer inom Falkenbergs kommun per respektive förvaltning samt antalet personer per förvaltning som har ett engagemang i föreningar och företag.

Förvaltning	Anställda	Antalet träffar	Andel %
Barn och utbildningsförvaltning	1495	225	14,9%
Förvaltningschefer	5	3	60,0%
Kommunstyrelsens förvaltning	350	48	13,7%
Kultur och Fritidsförvaltning	115	12	10,4%
Miljö och hälsoskyddsförvaltning	23	7	30,4%
Socialförvaltningen	1136	161	14,2%
Totalt	3124	456	

Resultatet från registeranalysen har översänts och kommunicerats med berörda förvaltningschefer.

4.2.1. Bedömning

Registeranalysen visar att det i Falkenbergs kommun finns ett stort antal anställda som har engagemang i företag eller föreningar. Några av förvaltningscheferna har vid uppföljningen av registeranalysens resultat angivit att det inom deras verksamhet förekom anställda med bisysslor som inte tidigare var kända av de ansvariga. Huruvida de identifierade bisysslorna är att betrakta som förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande har dock inte analyserats inom ramen för granskningen.

4.3. Köp av varor och tjänster

Bolagsverkets sammanställning över de företag, där anställda i Falkenbergs kommun har ett engagemang, har samkörts mot kommunens leverantörsregister. Återigen har träffarna avseende engagemang i bostadsrättsföreningar eliminerats. Samkörningen visar att det i kommunens leverantörsregister återfinns 87 företag eller föreningar där anställda inom kommunen har ett engagemang och där

organisationen någon gång har sålt varor eller tjänster till kommunen. Nämnas bör att inte alla 87 organisationer har sålt varor eller tjänster till kommunen under perioden 2012 och 2013.

Av dessa 87 företag eller föreningar har 45 stycken sålt varor och tjänster till kommunen under 2012. Under 2013 har 39 företag alternativt föreningar sålt varor eller tjänster till kommunen.

Vi vill än en gång poängtera att nedanstående sammanställning enbart syftar till att ge en översiktlig bild. Underlaget är tänkt att fungera som en utgångspunkt i det fortsatta arbetet inom respektive förvaltning.

I Tabell 2 redovisas antal företag där anställda inom Falkenbergs kommun har ett engagemang och som förekom i kommunens leverantörsregister. I tabellen redovisas också hur många av dessa företag eller föreningar som under 2012 och 2013 har sålt varor eller tjänster till kommunen.

Förvaltning	Antal i leverantörsregister ¹	Försäljning till kommunen 2012 ²	Försäljning till kommunen 2013 ³
Barn och utbildningsförvaltning	46	26	18
Förvaltningschefer	2	0	1
Kommunstyrelsens förvaltning	14	5	7
Kultur och Fritidsförvaltning	1	1	0
Miljö och hälsoskyddsförvaltning	3	3	3
Socialförvaltningen	21	10	10
Totalt	87	45	39

4.3.1. Bedömning

Registeranalysen visar att det i kommunens leverantörsregister återfinns organisationer där anställda har engagemang. Huruvida de identifierade bisysslorna är att betrakta som förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande har inte analyserats inom ramen för granskningen. Framhållas bör att bisysslorna kan vara godkända. Vi vill poängtera vikten av att kommunen följer upp och kontrollerar att ovanstående engagemang är förenliga med kommunens riktlinjer.

¹ Det totala antalet företag som förekommer i kommunens leverantörsregister.

² Antalet företag alternativt föreningar där kommunanställda har ett engagemang och som har sålt varor eller tjänster till kommunen under 2012

³ Antalet företag alternativt föreningar där kommunanställda har ett engagemang och som har sålt varor eller tjänster till kommunen under 2013

5. *Revisionell bedömning*

Vår sammanfattande bedömning efter genomförd granskning är att kommunen inte har ändamålsenliga system och rutiner för att följa upp anställdas bisysslor.

2013-12-19

Lars Edgren

Projektledare

Fredrik Carlsson

Uppdragsledare